

Els refranys més usuals

En Víctor Pàmies, a banda de ser un gran amant dels refranys, no para quiet, i els amants de llengua li ho agraim. Després d'impulsar el 2010 una enquesta per internet per escollir quins eren els deu refranys catalans més populars, en què van participar més d'un miler de parlants, ara torna a posar tota la carn a la graella amb una altra macroenquesta per internet sobre les dites catalanes més usuals. Com l'última vegada, la implicació dels internautes és primordial perquè com més parlants hi participin més fiables seran les conclusions que se n'extreuen, i també és molt important que la responguin parlants de tot el domini català, així com de totes les edats. Només cal saber parlar català (tant és si s'és nadiu o no) i disposar d'uns minuts per classificar els refranys que s'hi recullen (n'hi ha 500). Al costat de cada un, cal marcar si es coneix el refrany, i en cas afirmatiu, si es fa servir. També hi ha la possibilitat d'escriure variants que hagueu sentit o utilitzat.

Per participar-hi...

Entreu a www.refranysmesusuals.cat, descarregueu-vos l'arxiu de l'enquesta i seguiu les instruccions. Teniu temps fins a Sant Joan.

Jo m'hi vaig posar fa uns dies. De refranys, n'hi ha de ben populars: "sempre plou sobre mullat"; "cel rogent pluja o vent"; "hi ha més dies que llonganisses"; "qui no vulgui pols que no vagi a l'era"; "com més serem més riurem"... D'altres que no coneixia, com ara "sempre plou quan no hi ha escola"; "casa de dues portes fa de mal guardar" i "la llengua no té ossos però en trenca de ben grossos", i alguns que, tot i no ser gaire coneguts, em van semblar d'allò més divertits: "qui va amb un coix, al cap de l'any ho són tots dos"; "una mà renta l'altra i les dues la cara" o "poll revifat, pica més que cap".

També em vaig trobar altres refranys que he de reconèixer que em sonen més en castellà que en la seva versió catalana: "d'allò que els ulls no veuen el cor no se'n dol" o "no hi ha més cera que la que crema".

Gràcies, Víctor, per la iniciativa i la feinada, i també als col·laboradors del projecte: Joan Fontana (UB), José Enrique Gargallo (UB) i Xus Ugarte (UVic). Estarem atents a les conclusions de l'estudi. *

Poemes, cartes i les golfes de casa dels avis

Pere Prats col·lecciona cartes des de petit. No les que li envien les admiradores (que potser també), sinó els naips de jugar a pòquer, a la botifarra o les vint-i-dues dels arcanys majors del tarot. De petit, jugant a les golfes de casa dels avis (a Castellsans, a les Garrigues), en una calaixera va trobar un joc, del 1930, en què els bastos eren bitlles; els personatges, nens; els oros, pilotes... Per darrere, fotografies de futbolistes. Li van provocar una fascinació tan gran que encara manté encesa la seva creativitat.

El seu germà, Joan Prats i Sobrepere (no és que s'enfilí damunt del Pere, és el segon cognom que abans m'he deixat d'escriure), va ser professor de llengua i literatura fins que es va jubilar i ha escrit diversos llibres i desenes d'articles de crítica. Un dia molt més proper que l'anècdota del seu germà, l'estiu del 2008, va llegir un assaig de la

va fer fidel al seu estil de colors degradats, de jugar amb la tècnica del *collage* amb gravats antics i altres elements, molt en la línia de les animacions de Terry Gilliam, fundador del grup Monty Python.

El Pere, a més, dedica un dels tres annexos, que complementen el que és estrictament el poemari il·lustrat, a comentar el perquè de cada element simbòlic i en què s'ha inspirat per crear cada carta d'aquest nou tarot.

Pel que fa als poemes del Joan, són un devessall de sensibilitat i un magnífic joc referencial literari. Cadascun dels poemes, de llargades variables, està encapçalat per un epígraf, o més. Un dels annexos els reuneix i contextualitza. Així, el poeta universalitza el seu discurs íntim ajudat per les paraules i versos d'au-

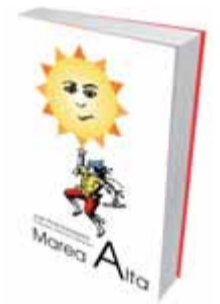
californiana Sallie Nichols en què relacionava els símbols de les vint-i-dues cartes del tarot amb la literatura.

Un germà dissenyador gràfic (entre d'altres rotatius, el Pere va ser força anys cap de disseny d'aquest diari quan era l'Avui, a més d'haver il·lustrat més de 75 contes infantils) i l'altre germà literat de docència i de lleure, i tots dos amb temps al davant, donen per a molt. I aquest *molt* ha estat el llibre *Marea alta*, amb poemes del Joan i cartes del tarot dissenyades pel Pere. En tots dos casos Prats i Sobrepere i nascuts a Reus.

Però no tot va ser un "vinga som-hi i tira milles", l'atzar –què si no, parlant dels humans i del tarot?– va tenir a veure amb el procés inicial del llibre. El Joan volia dedicar un poema a cada arcà, però arribant fins al vint-i-quatre, per tant li faltaven dues cartes. Li va demanar al Pere si les hi dibuixaria i el Pere va decidir crear el tarot sencer. I ho

tors com ara Bartra, Mesquida, Sagarra, Horikawa, Verdaguer, Salvat-Papasseit, Pasolini, Ferraté, Marçal, Kavafis, Leopardi, Maragall, Rimbaud, Arderiu, Vinyoli, Flaubert, Abelló, Espriu, Machado, Porcel, Akhmatova...

Prats (Joan) s'inspira en l'Estellés que escriu "L'aire és ple de botelles amb missatges de naufragis." Quan la marea és alta i agafem una d'aquestes ampelles, la que brilla més, i l'obrim, pop (onomatopeia de l'esclat de l'ampolla de cava), ens regala l'ànima una escuma de poesia il·lustrada que cal assaborir per no perdre cap matís. Una ampolla amb una característica especial: el seu contingut no s'esbrava, com tampoc ho fa el record d'una tarda de jocs a les golfes de casa dels avis. *

MAREA ALTA
Joan Prats

Il·lustracions:
Pere Prats
Editorial:
El Cep i la Nansa
Vilanova i la Geltrú,
2014
Pàgines: 152
Preu: 16 euros

Tres de les cartes
dissenyades
per Pere
Prats